

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi; sisäministeriön lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa ehdotuksesta kulttuuriperintöstrategiaksi.

Kulttuuriperintöstrategian laatiminen perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteeseen, ja lisäksi se toteuttaa Euroopan komission 2018 hyväksymää eurooppalaista kulttuuriagenda. Strategian tavoitteena on toimia toimeenpanon välineenä Euroopan neuvoston puiteyleissopimukselle kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (ns. Faron sopimus). Strategian tavoitteena on myös osaltaan edistää YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista.

Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa:

Kulttuuriperinnöstä on tullut entistä ajankohtaisempi kysymys maailman tilanteen muututtua keväällä 2022. Kokonaisuudessaan strategiaa voidaan pitää kannatettavana ja erityisesti huomiota on tärkeää kiinnittää siihen, että Suomen tulisi pyrkiä aktiivisesti sekä kansallisesti että kansainvälisesti kulttuuriomaisuuden suojelemiseksi. Kansallisesti on tärkeää, että merkittävä kulttuuriomaisuus pystytään turvaamaan kaikissa turvallisuus- ja kriisitilanteissa.

Sisäministeriön hallinnonalalla kulttuuriperinnön suojelemisella on vaikutuksia erityisesti pelastustoimen osalta. Pelastuslain (379/2011) 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan tulee perustua riskien arviointiin, ja sen on oltava laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto on antanut valvontasuunnitelmaohjeen, jonka mukaan säännöllisen valvonnan määrävälillä määrittämisessä tulee riskeinä huomioida myös kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia. Valvontasuunnitelmaohjeessa kansallista kulttuuriomaisuutta edustavat erityisesti rakennus- ja kokoelmakohteet, jotka on nimetty Haagin yleissopimuksen mukaisessa kulttuuriomaisuuden luettelossa. Näille kohteille ohjeessa on määritetty periaatteellinen valvontaväli.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Kulttuuriperintöstrategiaehdotuksen sivulla 16 todetaan, että valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä on yli 1200. Haag-inventoinnissa, joka tehtiin noin kymmenen vuotta sitten, oli tavoitteena laatia luettelo kulttuuriomaisuudesta viranomaiskäyttöön mm. normaaliajan ja poikkeusolojen varautumiseen. Luettelossa on kuitenkin vain joitakin satoja kohteita. Pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen (407/2011) 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kulttuuriomaisuuden suojelua koskevissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa kulttuuriomaisuudeksi määriteltyihin ja sitä sisältäviin rakennuksiin ja kohteisiin sekä muihin lakien ja asetusten nojalla kulttuuriomaisuutena suojeltuihin rakennuksiin ja kohteisiin on laadittava pelastuslain mukainen pelastussuunnitelma. Sisäministeriö toteaa, että viranomaisvalvonnan toteuttaminen olisi sujuvampaa, mikäli kohteet olisivat koottu yhteen luetteloon. Sisäministeriö esittää, että kulttuuriperintöstrategian toimeenpanon yhteydessä tähän kiinnitetään huomiota ja kohteet luetteloidaisiin yhteen asiakirjaan.

Kulttuuriperintöstrategiaehdotuksen sivulla 22 todetaan, että väestöltään vähenevillä alueilla tulisi löytää tyhjenevälle ja vajaakäyttöiselle rakennuskannalle uusia käyttötarkoituksia. Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa tulee ottaa huomioon myös vaikutukset rakennuksen rakenteelliseen turvallisuustasoon sekä rakennuksen turvalliseen käyttöön.

Kulttuuriperintöstrategiaehdotuksen kohdan 5.2 tavoitteena on mm., että kulttuuriympäristöä käytetään ja hoidetaan kestäväällä tavalla. Toimenpidelinjauksissa esitetään, että keinoja rakennusten käyttöasteen nostamiseksi ja ylläpidon kehittämiseksi kartoitetaan. Sisäministeriön näkemyksen mukaan energiatehokkuuden ohella tulisi huomioida myös se, että kulttuuriperintöä omaavien rakennusten käyttämisen tulee olla turvallista.

Sisäministeriön hallinnonalalla kulttuuriperinnön suojeleminen vaikuttaa myös poliisin toimintaan välillisesti perustuslain ja lainsäädännön kautta esimerkiksi tasa-arvoisen ja saavutettavien palveluiden kehittämisessä, intersektionaalisuuden huomioimisella sekä vähemmistöjen oikeuksien tukemisessa.

Kansliapäällikön sijainen, osastopäällikkö Jukka Aalto

Erityisasiantuntija

Janne Juujärvi

Jakelu OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi SM PEO Pelastusosasto
SM PO Poliisiosasto

VN/1364/2021-SM-60

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: